

**ENQUETE OPERATIONELE STAND VAN ZAKEN
MESTVERWERKING IN VLAANDEREN
1 JULI 2004 - 30 JUNI 2005**

November 2005

1. INLEIDING

In Vlaanderen geldt volgens het huidige mestactieplan *MAP 2 bis* de mestverwerkingsplicht. Ieder veeteeltbedrijf met ofwel een productie hoger dan 7.500 kg fosfaat op jaarbasis en gelegen in een gebied met een fosfaatdruk van 100 kg P₂O₅ of meer, ofwel een productie van meer dan 10.000 kg fosfaat op jaarbasis, moet een bepaald percentage van zijn mestoverschot verwerken.

Het VCM schetst aan de hand van een jaarlijkse enquête een beeld van de mestverwerkingscapaciteit die vandaag operationeel is. Hiervoor worden alle houders van een milieuvergunning voor mestverwerking en de bedrijven die een milieuvergunningsaanvraag lopende hebben, aangeschreven.

In deze enquête wordt een onderscheid gemaakt tussen de vergunde mestverwerkingscapaciteit, de beschikbare en de operationele mestverwerkingscapaciteit.

- Vergunde mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een milieuvergunning voor verwerking is toegekend.
- Beschikbare mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest waarvoor een verwerkingsinstallatie beschikbaar is.
- Operationele mestverwerkingscapaciteit: het aantal ton mest dat effectief verwerkt is.

Hierbij wordt enkel de verwerkte mest in rekening gebracht. De bewerking van mest wordt in deze enquête buiten beschouwing gelaten. Mest is verwerkt wanneer de eindproducten niet op Vlaamse cultuurgrond terechtkomen. Dit omvat de export buiten Vlaanderen of de afzet naar niet-cultuurgrond in Vlaanderen (particuliere afzet). Daarnaast wordt een biologische behandeling met de omzetting van stikstof naar het milieuneutrale N₂-gas tevens als verwerking beschouwd.

Dit jaar werden de substraatbereiders, die substraat leveren aan de champignonkwekerijen, ook mee bevraagd. Hierbij werd rekening gehouden met de hoeveelheid pluimveemest die via deze bedrijven verwerkt wordt. Substraat bestaat ook voor een groot deel uit paardemest, grotendeels van buitenlandse oorsprong, die in deze enquête niet werd opgenomen bij de operationele en beschikbare capaciteit. Bij de vergunde capaciteit is deze wel meegerekend.

2. RESULTATEN

2.1. RESPONS

In totaal werden voor deze enquête 210 bedrijven aangeschreven. Hiervan hebben 41 bedrijven (19,5%) schriftelijk gereageerd. Dit zijn bijna allemaal bedrijven die hun mestverwerkingsproject hebben gerealiseerd. Van de 169 bedrijven die eind augustus niet hadden gereageerd, werden 161 bedrijven telefonisch gecontacteerd en waren er 8 niet bereikbaar. In totaal zijn dus de gegevens van 202 bedrijven in de enquête opgenomen of 96,2% van het totale aantal geënquêteerde bedrijven.

2.2. STAND VAN ZAKEN (PERIODE VAN 1 JULI 2004 TOT 30 JUNI 2005)

2.2.1. OPERATIONELE MESTVERWERKING

2.2.1.1. Operationele verwerkingscapaciteit

In tabel 1 wordt de operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen weergegeven. Deze tabel bevat de door de mestverwerkers aangegeven tonnages en omrekeningen naar de hoeveelheden stikstof en fosfaat op basis van forfaitaire cijfers. De operationele mestverwerkingscapaciteit in de verschillende Vlaamse provincies is weergegeven als bijlage 1. De verwerking van dikke fractie van varkensmest is uitgedrukt in ton dikke fractie. Bij de andere mestsoorten en mestfracties is de capaciteit weergegeven in ton ruwe mest.

Tabel 1: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest en de berekening van de verwerkte hoeveelheid stikstof (kg) en fosfaat (kg) op basis van forfaitaire cijfers (tabel 2)

		Ton ruwe mest	N (kg)	P ₂ O ₅ (kg)
Varkensmest	Totale verwerking	72.418	586.586	325.881
	Verwerking dunne fractie	230.189	963.227	24.736
	Verwerking dikke fractie	47.698*	586.685	546.619
Pluimveemest	Export verwerkte mest	219.365	5.918.468	4.310.522
	Export ruwe mest	189.541	5.113.816	3.724.481
	Rundveemest	2.300	16.330	6.670
	Kalvergiel	30.608	91.824	39.790
	Andere mest ^o	500	4.950	6.650
	Andere organische stoffen	46.500		
TOTAAL			13.281.886	8.985.350

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

^o Andere mest: mest van nertsen, paarden, schapen, geiten, konijnen, ...

Pluimveemest kan volgens de Europese Verordening 1774/2002 als ruwe mest geëxporteerd worden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld varkensmest. De nutriënten zijn bij deze verwerkt. In deze enquête werd zowel de pluimveemest die als ruwe mest geëxporteerd werd (bron: mestbank september 2005), als de pluimveemest die voorafgaand aan export eerst een behandeling onderging (bron: geënquêteerde bedrijven), in rekening gebracht.

Voor het berekenen van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest werden voor de verschillende mestsoorten en de verschillende mestfracties gemiddelde richtcijfers gebruikt, zoals weergegeven in tabel 2. Deze richtcijfers zijn berekeningen van het VCM op basis van gegevens uit de BBT-studie 'mestverwerking' en richtwaarden aangegeven door de mestbank. Dit zijn forfaitaire richtcijfers, op basis van forfaitaire mestinhouden.

In het voortgangsrapport van de mestbank van 2005 wordt aangegeven dat in 2004 7,8 miljoen kg fosfaat en 8,8 miljoen kg stikstof werd verwerkt. Het verschil tussen de in het voortgangsrapport opgegeven verwerkte hoeveelheid en de cijfers uit deze enquête is toe te schrijven aan verschillende redenen. Vooreerst wordt bij de berekening van de verwerkte hoeveelheid mest in het voortgangsrapport geen rekening gehouden met de export via een niet-erkend vervoerder. Deze hoeveelheid zit wel opgenomen in de operationele capaciteit die door de mestverwerker werd opgegeven bij deze VCM-enquête. Daarnaast zijn de cijfers in het voortgangsrapport bepaald op basis van forfaitaire mestinhouden en mestanalyses. Mestanalyses geven meestal een lagere stikstofinhoud van de mest dan forfaitaire cijfers. Stikstof kan immers onder de vorm van ammoniak vervluchtigen in tegenstelling tot fosfaat.

Onvermijdbare onnauwkeurigheden inherent aan staalnames en analyses van mest veroorzaken echter ook vaak schijnbare verliezen aan stikstof en fosfaat tijdens het verwerkingsproces. Hierdoor ligt de berekende verwerkte hoeveelheid stikstof in deze enquête iets hoger dan wat aangegeven wordt in het voortgangsrapport van de Mestbank als zijnde verwerkt. De cijfers in deze enquête en in het voortgangsrapport dienen bijgevolg met deze kanttekeningen geïnterpreteerd te worden.

Tabel 2: De gebruikte richtcijfers voor het berekenen van de hoeveelheid verwerkte stikstof en fosfaat per ton ruwe mest

		kg N verwerkt per ton	kg P ₂ O ₅ verwerkt per ton	
Totale verwerking		8,10	4,5	
Varkensmest	Verwerking dunne frac- tie	Biologische be- handeling	5,00	0,00
		Fysicochemische behandeling	3,44	0,83
		Bekalking	3,55	0,00
		Elektrolyse	5,00	0,00
		Filtratie	0,49	0,50
	Verwerking dikke fractie	12,30	11,46	
Pluimveemest		26,98	19,65	
Rundveemest		7,10	2,90	
Kalvergier		3,00	1,30	
Andere mest (schapen, geiten, konijnen, nertsen, paarden)		9,9	13,3	

Bij de vergelijking van de operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen met de waargenomen capaciteit in 2002, 2003 en 2004 (op basis van de vorige VCM-enquêtes) is globaal een stijgende trend waar te nemen (tabel 3 en figuur 1).

- De totale verwerking van varkensmest is toegenomen in vergelijking met vorig jaar. Het toenemende aantal drogers van ruwe varkensmest en het afronden van de opstartfase bij enkele verwerkingsbedrijven, leiden tot deze stijging. De schijnbare daling in 2003-2004 is als volgt te verklaren. De VCM-enquêtes in 2002 en 2003 werden afgenomen in de zomer waarbij de operationele capaciteit werd opgevraagd voor het lopende kalenderjaar. Dit betekent dat de mestverwerkers hun capaciteit dienden in te schatten voor het komende half jaar en dit bij de verwerking van het voorbije half jaar telden. In de zomer van 2003 verwachtten enkelen dat hun pas opgestarte installatie vlot volle capaciteit ging halen in het najaar van 2003. Dit bleek echter niet het geval en de opstart duurde langer dan verwacht. Hierdoor maakten ze een overschatting van de verwachte capaciteit in 2003. Dit verklaart de schijnbare daling aan operationele capaciteit in 2003-2004.
- De verwerking van dunne fractie van varkensmest is gestegen ten opzichte van 2003-2004, voornamelijk te verklaren door een stijging van het aantal biologische verwerkingsinstallaties van dunne fractie van varkensmest. Tevens wordt in de biologieën vlot op volle capaciteit verwerkt.

- De verwerking van dikke fractie van varkensmest neemt verder af in vergelijking met 2003-2004. Dit omwille van het tekort aan aanvoer van dikke fractie naar de grotere verwerkingsinstallaties. De reeds in 2003 en 2004 aangehaalde dalende trend om varkensmest te scheiden en de dikke fractie af te voeren voor verdere verwerking, zet zich door in 2005. In 2003 was de verwerkingscapaciteit van dikke fractie al afgenomen ten opzichte van 2002. Dit had als voornaamste oorzaak het stopzetten van de activiteiten van een bedrijf dat instond voor de verwerking van 70.000 ton dikke fractie.
- De verwerking van pluimveemest omvat de export van verwerkte mest en de export van ruwe pluimveemest en neemt nog iets verder toe in vergelijking met de voorgaande jaren. Dit jaar werden de substraatbereiders, die substraat leveren aan de champignonkwekerijen, ook mee bevroegd. Hierbij werd rekening gehouden met de hoeveelheid pluimveemest die via deze bedrijven verwerkt wordt.

In de laatste kolom van tabel 3 wordt een inschatting gemaakt van de operationele capaciteit voor de periode juli 2005 - juni 2006. Dit zijn inschattingen op basis van projecten die in opstart of in opbouw waren halfweg 2005. Voor de verwerking van dikke fractie is de situatie moeilijk in te schatten vermits de verwerkingscapaciteit beschikbaar is maar de evolutie sterk afhankelijk is van factoren zoals marktevolutie, wetgevend milieu, ...

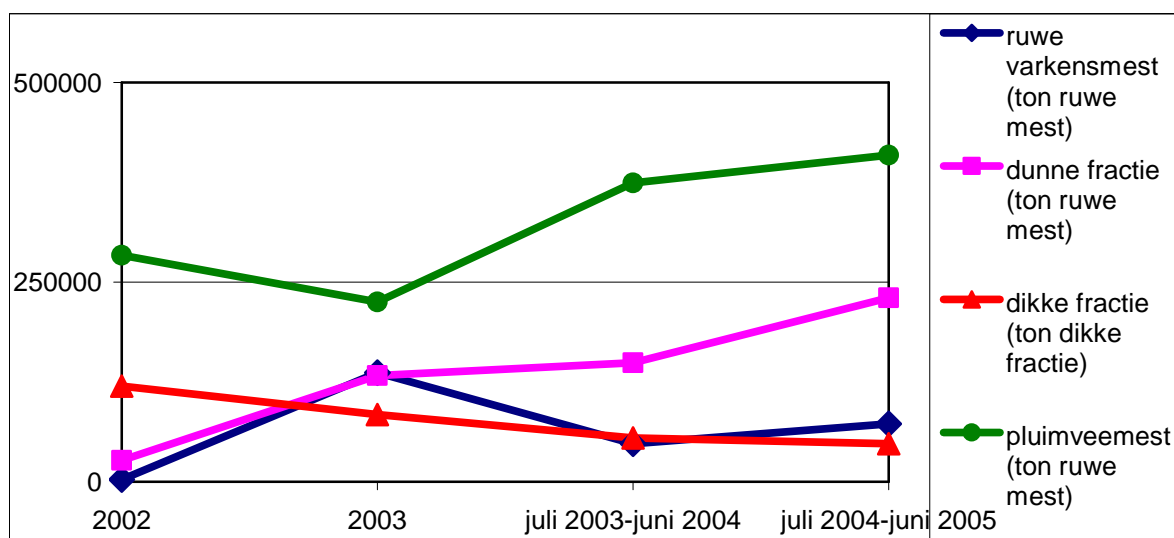
Tabel 3: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen voor de jaren 2002, 2003, 2003-2004 en 2004-2005, met inschatting voor 2005-2006 (ton ruwe mest)

		2002	2003	Juli 2003 - juni 2004	Juli 2004 - juni 2005	Inschatting juli 2005 - juni 2006
Varkensmest	Totale verwerking	2.800	136.470	47.547	72.418	177.418
	Verwerking dunne fractie	26.843	132.953	149.032	230.189	244.189
	Verwerking dikke fractie*	119.900	84.000	55.053	47.698	?
	Pluimveemest°	283.460	225.160	374.247	408.906	408.906
	Rundveemest	?	11.000	4.500	2.300	2.300
	Kalvergier	40.150	28.000	31.296	30.608	30.608
	Andere mest	?	?	5.500	500	500
	Andere organische stoffen	?	?	25.000	46.500	?

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

° Export van verwerkte pluimveemest en ruwe pluimveemest

Figuur 1: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen voor de jaren 2002, 2003, 2003-2004 en 2004-2005

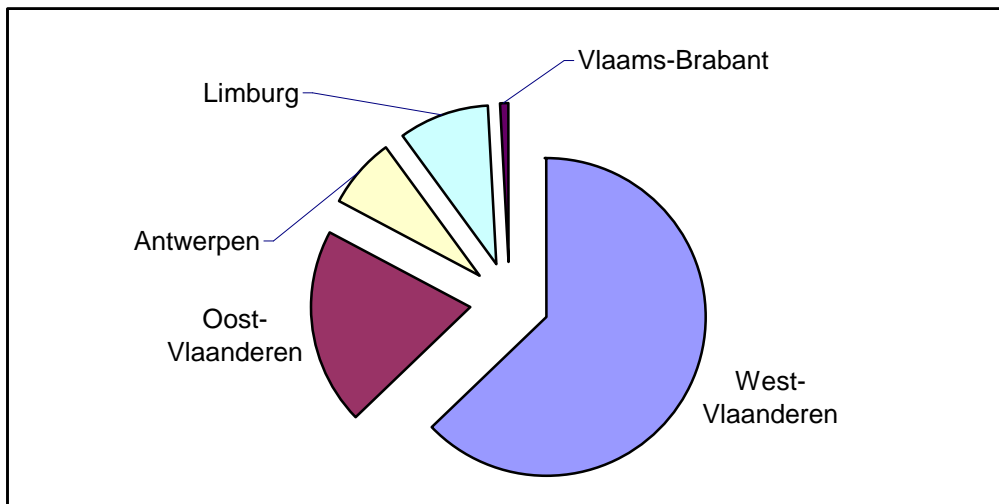
In tabel 4 en figuren 2 en 3 wordt de operationele mestverwerkingscapaciteit weergegeven per provincie in Vlaanderen. Hieruit blijkt dat mestverwerking vooral in West-Vlaanderen operationeel is waar tevens de grootste mestverwerkingsplicht geldt.

Tabel 4: De operationele mestverwerkingscapaciteit per provincie in Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest

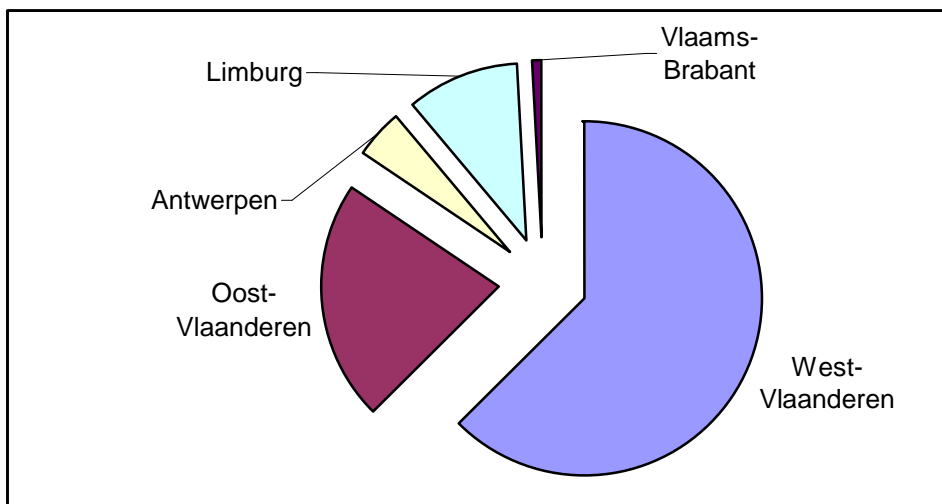
	TOTAAL	West-VI.	Oost-VI.	Antw.	Limburg	VI-Br
Totale verwerking	72.418	60.910	408	3.500	600	7.000
Varkensmest						
Verwerking dunne fractie	230.189	133.704	15.932	77.900	2.653	-
Verwerking dikke fractie*	47.698	30.143	11.500	2.805	3.250	-
Pluimveemest (excl. export ruwe mest)	219.365	134.970	51.500	6.545	25.850	500
Rundveemest	2.300	-	2.300	-	-	-
Kalvergier	30.608	-	-	30.608	-	-
Andere mest	500	-	500	-	-	-
Andere organische stoffen	46.500	6.000	20.000	13.000	-	7.500

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Figuur 2: Spreiding van de operationele mestverwerkingscapaciteit per Vlaamse provincie in kg N

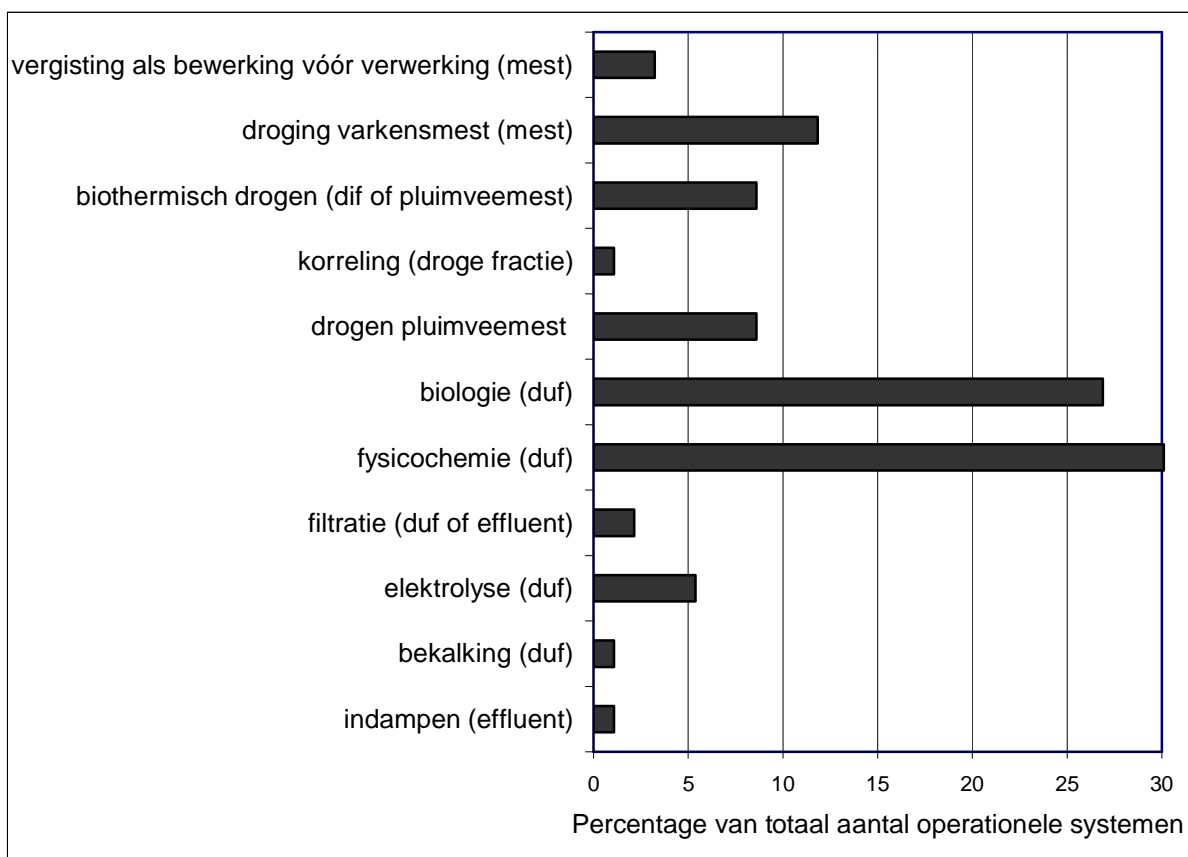
Figuur 3: Spreiding van de operationele mestverwerkingscapaciteit per Vlaamse provincie in kg P2O5

Bij de verwerking van mest worden verschillende systemen toegepast. In figuur 4 wordt een overzicht gegeven van de verschillende werkzame technieken met het aantal keer dat ze worden toegepast als percentage van het totale aantal operationele systemen. Deze vergelijking geeft het genomen initiatief voor mestverwerking weer. Een fysicochemische behandeling van de mest wordt het meest toegepast. Dit gebeurt door middel van mobiele installaties. Een tweede, veel gebruikte techniek is de biologische behandeling van de dunne fractie van varkensmest. Daarnaast zijn droging van varkensmest en pluimveemest en de biothermische droging van de dikke fractie van varkensmest samen met pluimveemest veel gehanteerde technieken. Het biothermisch drogen gebeurt meestal in grote centrale mestverwerkingsinstallaties waar de mest van tientallen veehouders verwerkt wordt.

Figuur 4: Het aantal toegepaste operationele mestverwerkingsystemen als percentage van het totaal aantal operationele systemen

duf: dunne fractie van varkensmest

dif: dikke fractie van varkensmest

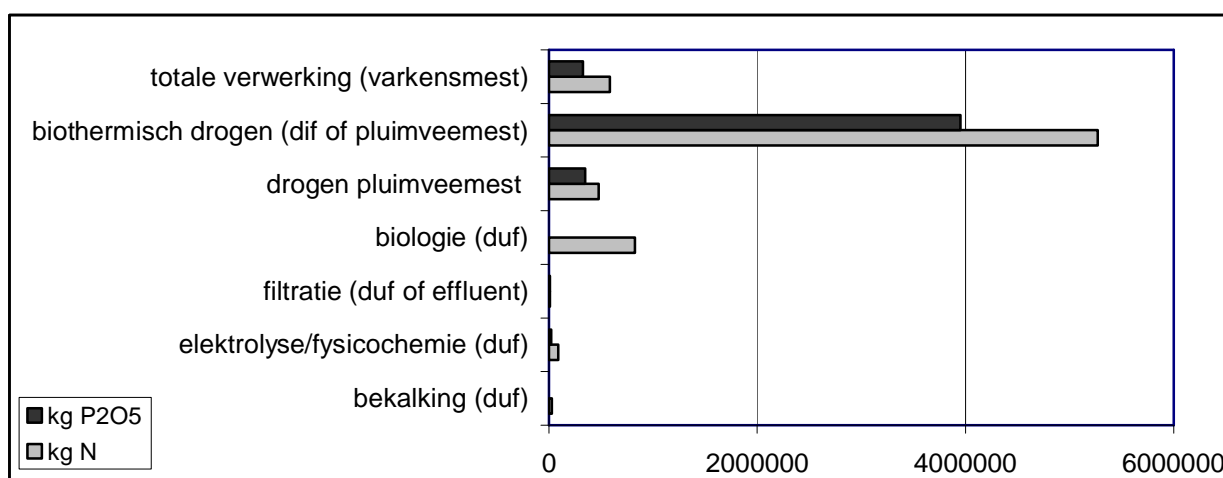
De capaciteit van de verschillende mestverwerkingsinstallaties verschilt sterk waardoor bepaalde technieken leiden tot een grotere verwerkingscapaciteit in vergelijking met andere. Dit wordt geïllustreerd in figuur 5 en tabel 5. Het grootste aantal nutriënten wordt verwerkt en verwijderd via de export van biothermisch gedroogde pluimveemest en dikke fractie van varkensmest. Daarnaast is een biologische behandeling van de dunne fractie de tweede voornameste techniek voor de verwerking van stikstof.

Tabel 5: De operationele mestverwerkingscapaciteit per techniek en per mestsoort in Vlaanderen

		Ton ruwe mest	N (kg)	P ₂ O ₅ (kg)	
Varkensmest	Totale verwerking	Verwerking dunne en dikke fractie	57.000	461.700	256.500
		Drogen ruwe mest	15.418	124.886	69.381
	Verwerking dunne fractie	Biologische behandeling	165.400	827.000	0
		Fysicochemische behandeling en elektrolyse	25.921	98.762	16.410
		Bekalking	8.215	29.164	0
		Filtratie	30.653	8.300	8.326
Verwerking dikke fractie (biothermisch drogen of verhitten)		47.698	586.685	546.619	
Pluimveemest	Biothermisch drogen		174.878	4.718.208	3.436.353
	Drogen		17.745	478.760	348.689
	Substraatbereiding		26.742	721.500	525.480
	Export ruwe mest		189.541	5.113.816	3.724.481
Rundveemest		2.300	16.330	6.670	
Kalvergier (biologische behandeling)		30.608	91.824	39.790	

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Figuur 5: De operationele mestverwerkingscapaciteit per techniek in kg N en kg P₂O₅

2.2.1.2. Vergelijking operationele, beschikbare en vergunde capaciteit

In tabel 6 en figuur 6 is de vergelijking weergegeven tussen de operationele, beschikbare en vergunde capaciteit voor mestverwerking in Vlaanderen. Bij de vergunde capaciteit wordt enkel rekening gehouden met de nog geldige, niet vervallen milieuvergunningen (bron: mestbank september 2005).

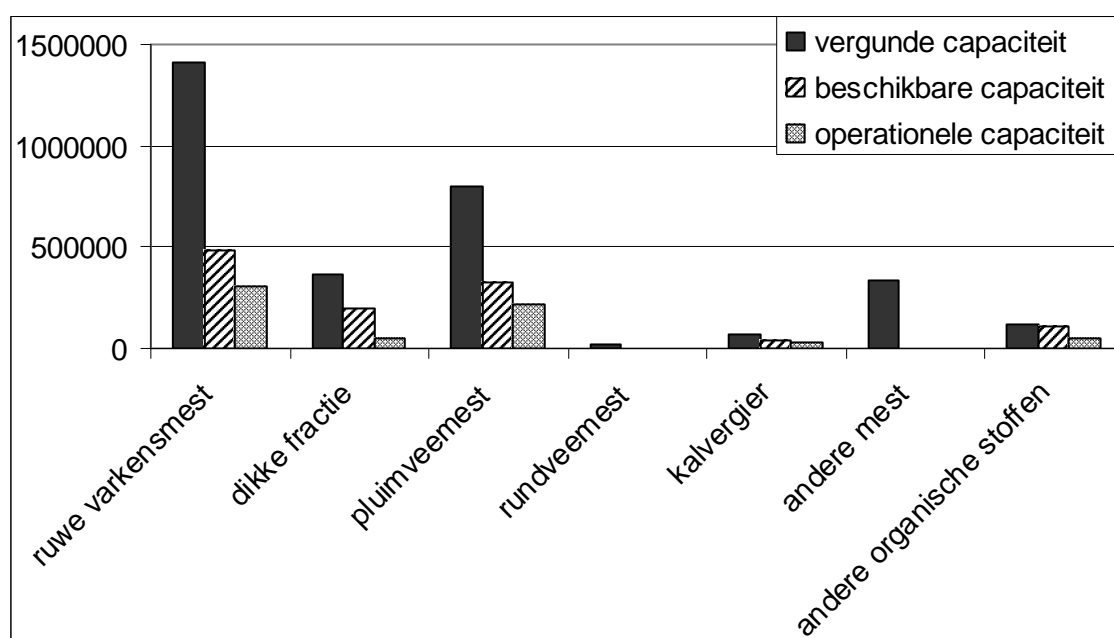
- Voor de verwerking van ruwe varkensmest zijn voor ruim 1,4 miljoen ton vergunningen uitgeschreven. Hiervan is 34,4% beschikbaar maar slechts 21,4% operationeel (of 62,2% van de beschikbare capaciteit). In vergelijking met voorgaande jaren liggen deze percentages hoger vermits enkele vergunningen van geplande grootschalige installaties vervallen zijn door het niet realiseren van het initiatief.
Het niet realiseren van bepaalde mestverwerkingsprojecten kan te wijten zijn aan de onstabiele mestwetgeving en de onduidelijke bestaanszekerheid van de sector. Middellange- of langetermijnscontracten zijn moeilijk af te sluiten. Bij gebrek aan aanleveringscontracten kunnen grootschalige installaties bijgevolg moeilijk gerealiseerd worden.
De kloof tussen de beschikbare en operationele capaciteit voor de verwerking van ruwe varkensmest is in hoofdzaak toe te schrijven aan de opstartfase van de betreffende installaties.
- Voor de verwerking van dikke fractie van varkensmest is 53,6% van de vergunningscapaciteit beschikbaar. Van deze beschikbare capaciteit is slechts 24,4% operationeel of 13,1% van de vergunde capaciteit. Dit is voornamelijk te wijten aan een tekort aan aanvoer van dikke fractie naar grootschalige installaties, zoals eerder besproken.
- Voor de verwerking van pluimveemest (met export nadien) is 40,9% van wat vergund is, beschikbaar; 27,6% is operationeel.
- Voor de verwerking van andere mest is een vergunde capaciteit aanwezig van 335.500 ton. Dit omvat grotendeels de verwerking van paardenmest in de substraatbeleidende bedrijven. Deze paardenmest wordt hoofdzakelijk ingevoerd uit het buitenland waardoor deze niet als operationele en beschikbare mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen werd opgenomen. Dit verklaart de grote verschillen tussen de vergunde en operationele en beschikbare capaciteit.

Tabel 6: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	302.607	486.227	1.414.306
Dikke fractie varkensmest*	47.698	195.480	364.650
Pluimveemest	219.365	324.730	794.910
Rundveemest	2.300	2.300	24.253
Kalvergier	30.608	40.150	65.150
Andere mest	500	500	335.500
Andere organische stoffen	46.500	110.000	115.000

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Figuur 6: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (ton ruwe mest/jaar)

2.2.1.3. Aantal mestverwerkingsbedrijven

In Vlaanderen doen momenteel 92 bedrijven aan mestverwerking. De helft daarvan zijn vaste installaties die bij het bedrijf van de verwerkingsplichtige landbouwers gebouwd werden en al dan niet gevoed worden met extra aanlevering van verwerkingsplichtige derden. Zo'n 15 installaties bevinden zich los van een landbouwbedrijf en bevinden zich meestal op een bedrijventerrein, waarbij de mest van tientallen veehouders verwerkt wordt. Een vijftal hiervan zijn als grootschalig te beschouwen. De overige passen mobiele verwerking toe, waarbij de installatie gedurende een bepaalde periode tijdens het jaar de mest op hun bedrijf ver-

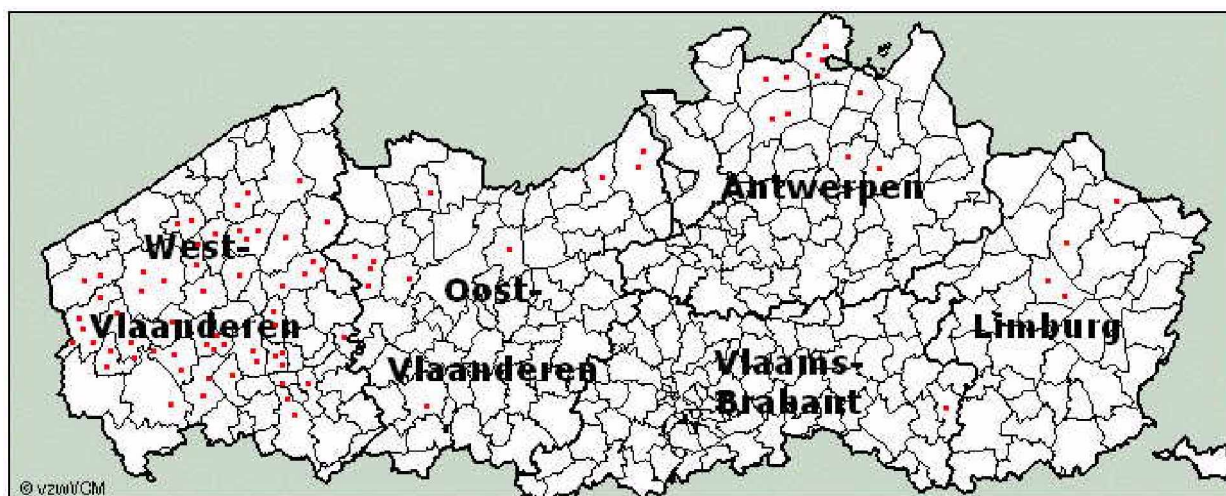
werkt. Van de 92 operationele mestverwerkingsprojecten zijn er vijf in coöperatief verband opgericht. Bij 34 projecten wordt mest van derden mee verwerkt, waarvan er 9 enkel mest van een andere inrichting maar van hetzelfde bedrijf ontvangen.

In tabel 7 worden het aantal operationele mestverwerkingsbedrijven per provincie weergegeven met een indeling volgens de bedrijfsvorm. In figuur 7 wordt de geografische situering van de diverse operationele bedrijven in Vlaanderen weergegeven.

Tabel 7: Het aantal operationele mestverwerkingsinstallaties per provincie en ingedeeld naar bedrijfsvorm

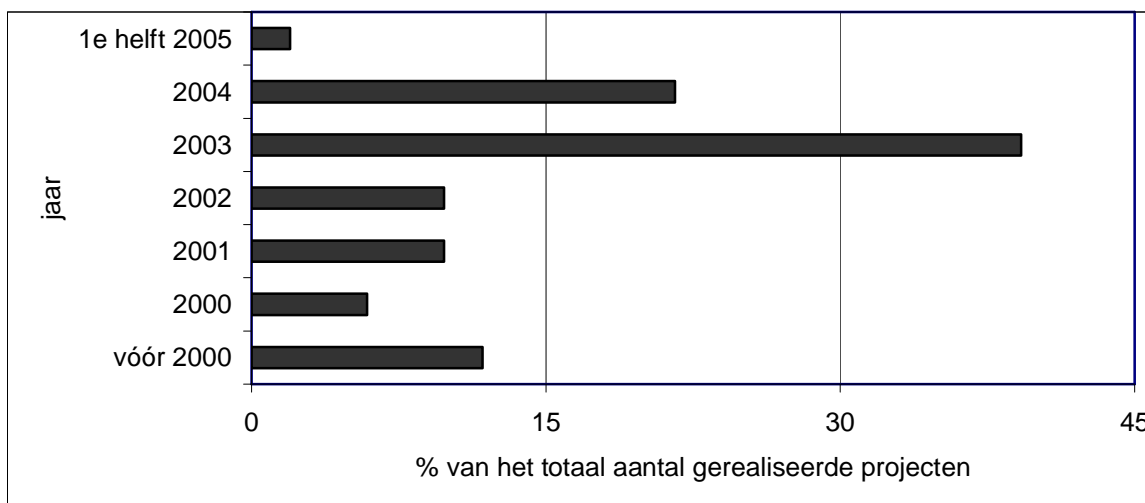
	TOTAAL	West-Vl.	Oost-Vl.	Antw.	Limburg	VI-Br
Vaste installatie op landbouwbedrijf	46	28	6	10	2	0
Mobiele installatie op landbouwbedrijf	31	28	3	0	0	0
Vaste installatie niet op landbouwbedrijf	15	6	2	2	4	1
Totaal aantal operationele installaties	92	62	11	12	6	1

Figuur 7: De geografische situering van de diverse operationele mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen

In de enquête werd tevens het jaar van realisatie van de operationele projecten nagegaan. Hieruit blijkt dat de meeste mestverwerkingsprojecten in 2003 werden gerealiseerd en dit in stijgende lijn vanaf 2000. Ook vóór 2000 werden reeds een belangrijk aandeel van de op vandaag operationele projecten, gerealiseerd (figuur 8). Vanaf 2003 worden steeds minder nieuwe mestverwerkingsinstallaties gerealiseerd. Een belangrijke oorzaak hierbij is de onzekerheid betreffende de mestwetgeving. Nu MAP 3 zich aankondigt tegen 2006 is er op terrein een grote terughoudendheid om verder te investeren in mestverwerking. Opstartende initiatieven worden wel gebouwd maar het is opvallend stil op het gebied van vergunningsaanvragen. Welke mestverwerkingsplicht zal men in de toekomst hanteren? Zal bedrijfsuitbreiding mogelijk worden mits mestverwerking en onder welke voorwaarden? Hoe zullen de mestoverschotten (en dus de mestaanvoer naar verwerkingseenheden) evolueren en wat is de impact van het al dan niet herafbakenen van de kwetsbare gebieden in Vlaanderen hierop?

Figuur 8: Het aantal operationele mestverwerkingsprojecten, ingedeeld per jaar van realisatie

2.2.1.4. Afzet van eindproducten

Volgens het huidige mestdecreet is mest verwerkt wanneer de nutriënten niet op Vlaamse cultuurgrond terecht komen. De nutriënten kunnen geneutraliseerd worden (vb. omzetting van ammoniak of nitraat tot stikstofgas N_2) of ze kunnen geëxporteerd worden buiten het Vlaamse grondgebied, of ze kunnen worden afgezet op niet-cultuurgrond (particuliere gronden, openbaar groen, ...) binnen Vlaanderen.

Volgens deze enquête zetten momenteel 9 operationele mestverwerkers hun eindproducten af op particuliere gronden in Vlaanderen. De meeste geëxporteerde eindproducten gaan naar Frankrijk. Ook Duitsland, Nederland, Spanje en Afrika zijn afzetgebieden voor de Vlaamse mestverwerking.

Volgens het voortgangsrapport van de mestbank (2005) werd er in 2004 135.109 ton verwerkte mest geëxporteerd. Van januari tot augustus 2005 bedroeg de export 93.192 ton verwerkte mest (tabel 8).

Tabel 8: Overzicht van de export van verwerkte mest in 2004 en 2005 uitgedrukt in ton eindproduct (bron: voortgangsrapport Mestbank 2005)

	2004	2005 (tot augustus 2005)
Varkensmest	4.154	2.994
Pluimveemest	99.041	65.521
Overige	31.914	24.676
TOTAAL	135.109	93.192

2.3. VERGELIJKING MET MESTVERWERKINGSPLICHT

De totale operationele mestverwerkingscapaciteit benadert de mestverwerkingsplicht voor 2005 (bron: mestbank oktober 2005). Voor alle diersoorten samen blijkt dat er bijna 9 miljoen kg P_2O_5 verwerkt wordt, in vergelijking met een mestverwerkingsplicht van ongeveer 8 miljoen kg P_2O_5 . Voor stikstof zou er 14,4 miljoen kg moeten verwerkt worden, terwijl er in Vlaanderen een capaciteit van 13,3 miljoen operationeel is, blijkens de resultaten van de enquête en de daarop uitgevoerde berekeningen (tabel 9).

Tabel 9: Vergelijking van de operationele mestverwerkingscapaciteit met de hoeveelheid verplicht te verwerken nutriënten, voor varkens- en pluimveemest

	Operationeel				Plicht
	Varkensmest	Pluimveemest	Andere	Totaal	
N (kg)	2.136.498	11.032.284	113.104	13.281.886	14.424.034
P_2O_5 (kg)	897.236	8.035.003	53.110	8.985.350	7.973.642

Er zijn echter grote verschillen waar te nemen tussen de operationele capaciteiten van varkens- en pluimveemest. Er wordt opmerkelijk meer pluimveemest verwerkt dan nodig volgens de mestverwerkingsplicht. Er kan immers van uitgegaan worden dat ongeveer de helft van de totale mestverwerkingsplicht geldt voor de varkenssector, waarbij de andere helft van toepassing is op pluimveebedrijven. De verwerking van varkensmest vertoont bijgevolg nog opmerkelijke tekorten.

Het verschil in verwerking tussen beide mestsoorten is als volgt te verklaren. Pluimveemest is meestal vastere mest waardoor de verwerking ervan minder duur is. Daarboven geldt voor pluimveemest dat deze niet hoeft gehygiëniseerd te worden volgens de Verordening 1774/2002 om te exporteren, in tegenstelling tot varkensmest.

Er worden echter voor varkensmest veel nutriënten verwerkt door substitutie met pluimveemest. Door substitutie wordt de verwerkingsplicht van varkensmest gedeeltelijk ingevuld door de verwerking (en export) van niet-verwerkingsplichtige pluimveemest. In tabel 9 is deze vorm van substitutie opgenomen onder de verwerking van pluimveemest. In 2003 werd in totaal voor 2,93 miljoen kg stikstof en 1,90 miljoen kg P₂O₅ substitutie goedgekeurd door de Mestbank (bron: voortgangsrapport mestbank 2005). Toch wordt de individuele mestverwerkingsplicht vaak niet gehaald en worden nog een groot aantal verwerkingsplichtige bedrijven geconfronteerd met het betalen van een superheffing. Dat mestverwerkingsinstallaties moeizaam te realiseren zijn, blijkt uit de vele knelpunten waarmee de sector heden ten dage geconfronteerd wordt. Deze knelpunten werden door het VCM opgelijst in de VCM-knelpuntennota.

BIJLAGEN

Bijlage I: De operationele mestverwerkingscapaciteit per provincie in Vlaanderen

Tabel I.1: De operationele mestverwerkingscapaciteit in provincie West-Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest, kg verwerkte stikstof en kg verwerkte fosfaat

		Ton ruwe mest	N (kg)	P₂O₅ (kg)
	Totale verwerking	60.910	493.371	274.095
Varkensmest	Verwerking dunne fractie	133.704	626.753	15.885
	Verwerking dikke fractie	30.143*	370.759	345.439
	Pluimveemest	134.970	3.651.490	2.652.161
	Andere organische stoffen	6.000		
	TOTAAL		5.132.373	3.287.580

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel I.2: De operationele mestverwerkingscapaciteit in provincie Oost-Vlaanderen uitgedrukt in ton ruwe mest, kg verwerkte stikstof en kg verwerkte fosfaat

		Ton ruwe mest	N (kg)	P₂O₅ (kg)
	Totale verwerking	408	3.305	1.836
Varkensmest	Verwerking dunne fractie	15.932	78674	525
	Verwerking dikke fractie	11.500*	141.450	131.790
	Pluimveemest	51.500	1.389.470	1.011.975
	Rundveemest	2.300	16.330	6.670
	Andere mest	500	4.950	6.650
	Andere organische stoffen	20.000		
	TOTAAL		1.634.179	1.159.446

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel I.3: De operationele mestverwerkingscapaciteit in provincie Antwerpen uitgedrukt in ton ruwe mest, kg verwerkte stikstof en kg verwerkte fosfaat

		Ton ruwe mest	N (kg)	P ₂ O ₅ (kg)
Varkensmest	Totale verwerking	3.500	28.350	15.750
	Verwerking dunne fractie	77.900	256.500	7.000
	Verwerking dikke fractie	2.805*	34.502	32.145
Pluimveemest		6.545	176.584	128.609
Kalvergier		30.608	91.824	39.790
Andere organische stoffen		13.000		
TOTAAL			587.760	223.295

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel I.4: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Limburg uitgedrukt in ton ruwe mest, kg verwerkte stikstof en kg verwerkte fosfaat

		Ton ruwe mest	N (kg)	P ₂ O ₅ (kg)
Varkensmest	Totale verwerking	600	4.860	2.700
	Verwerking dunne fractie	2.653	1.299	1.326
	Verwerking dikke fractie	3.250*	39.975	37.245
Pluimveemest		25.850	697.433	507.952
TOTAAL			743.568	549.224

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel I.5: De operationele mestverwerkingscapaciteit in Vlaams-Brabant uitgedrukt in ton ruwe mest, kg verwerkte stikstof en kg verwerkte fosfaat

		Ton ruwe mest	N (kg)	P ₂ O ₅ (kg)
Varkensmest	Totale verwerking	7.000	56.700	31.500
Pluimveemest		500	13.490	9.825
Andere organische stoffen		7.500		
TOTAAL			70.190	41.325

Bijlage II: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit per provincie in Vlaanderen

Tabel II.1: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in provincie West-Vlaanderen (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	194.614	313.345	874.252
Dikke fractie varkensmest*	30.143	76.000	175.150
Pluimveemest	134.970	178.610	295.100
Rundveemest	-	-	6.812
Andere mest	-	-	100.000

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel II.2: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in provincie Oost-Vlaanderen (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	16.340	29.632	165.064
Dikke fractie varkensmest*	11.500	40.000	52.000
Pluimveemest	51.500	51.500	247.110
Rundveemest	2.300	2.300	17.441
Andere mest	500	500	500

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel II.3: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in provincie Antwerpen (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	81.400	99.350	330.290
Dikke fractie varkensmest*	2.805	9480	42.500
Pluimveemest	6.545	22.120	43.200
Kalvergier	30.608	40.150	65.150

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel II.4: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in provincie Limburg (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	3.253	15.900	16.700
Dikke fractie varkensmest*	3.250	70.000	95.000
Pluimveemest	25.850	70.500	207.500
Andere mest	-		235.000

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest

Tabel II.5: De vergelijking tussen de operationele, beschikbare en vergunde mestverwerkingscapaciteit in provincie Vlaams-Brabant (ton ruwe mest/jaar)

	Operationele capaciteit	Beschikbare capaciteit	Vergunde capaciteit
Ruwe varkensmest	7.000	28.000	28.000
Pluimveemest	500	2.000	2.000

* Uitgedrukt in ton dikke fractie van varkensmest